

Broj: UPI05/2-02-19-5-136/23
Sarajevo, 14.06.2024. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, rješavajući po zahtjevu operatera „PREVENT TANNING“ d.o.o., Topuzovo Polje bb Visoko, na osnovu člana 83. stav (2) i člana 93. stav (1) Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine FBiH“, broj: 15/21), člana 4. stav (1) Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu („Službene novine FBiH“, broj: 51/21, 74/22) i člana 200. Zakona o upravnom postupku („Službene novine FBiH“, broj: 02/98, 48/99 i 61/22), donosi:

RJEŠENJE

1. Izdaje se okolišna dozvola operateru „PREVENT TANNING“ d.o.o. Visoko za pogon za preradu - štavljenje kože kapaciteta 70 – 80 t/dan, cca 2000 kom/dan, 18800 t/god, cca 500 000 kom/god, s tim da operater planira raditi na 30 % prethodnog kapaciteta odnosno 21-24 t /dan, cca 600 kom/dan, cca 5640 t/god, cca.150 000 kom/god i postrojenje za tretman otpadnih voda kapaciteta od 2.000 m³ dnevno otpadne vode, lociranih na adresi Topuzovo polje bb Visoko.

2. Opis pogona i postrojenja za koje se izdaje okolišna dozvola

2.1. Tehnološka jedinica pogon/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost

1. Pogon za primarnu (mokru) obradu
2. Pogon za sekundarnu odnosno finalnu obradu/doradu kože

2.2. Tehnološke jedinice koje nisu navedene u Prilogu I ili Prilogu II (direktno povezane djelatnosti)

- Skladište sirove kože u suterenu proizvodnog objekta, površine 1728 m²,
- Skladište gotovih proizvoda površine 468 m² (11 ćelija),
- Skladište hemikalija u odjelu mokre obrade kože površine 648 m² (10 ćelija), u ovom skladištu se drže hemikalije u trgovačkim pakovanjima i prema tehnološkim potrebama koriste se u proizvodnim procesima, prema zadanim tehnološkim recepturama. Posebno opredjeljeni dijelovi skladišta se koriste za hemikalije sa isteklim rokom trajanja, koje se odvojeno čuvaju do krajnjeg zbrinjavanja. Poseban dio skladišta je opredjeljen za zapaljive hemikalije. Skladište je opremljeno sistemima za gašenje požara kao i slivnicima, koji vode do tretmana otpadnih voda.
- Odjel za održavanje/remont i skladište rezervnih dijelova površine od 60 m²,
- Laboratorija za kontrolu kvaliteta proizvoda
- Laboratorija za kontrolu kvaliteta otpadnih voda i
- Kotlovnica (u kotlovnici su instalirana dva visokotlačna parna kotla na plin za brzu proizvodnju pare VITOMAX 200 HS tip M235, proizvođača VISSMANN kapaciteta 3600 kW.)
- Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda površine 4.500 m² sa ukupnom radnom zapreminom bazena cca 8.214 m³ u kojima se vrši tretman otpadnih voda:
 - bazeni za biološki tretman zapremine 2 x 1170m³ = 2.340 m³,
 - reakcioni bazen prije primarnog taloženja zapremine 2 x 30m³ = 60 m³,
 - primarni taložnici D=11m, zapremine 2 x 190 m³ = 380m³,

- denitrifikacioni bazeni zapremine $2 \times 671 \text{ m}^3 = 1.342 \text{ m}^3$,
- bioaeracioni bazeni zapremine $2 \times 1.280 \text{ m}^3 = 3.640 \text{ m}^3$,
- reakcioni bazen prije sekundarnog taloženja zapremine $2 \times 30 \text{ m}^3 = 60 \text{ m}^3$,
- sekundarni taložnik D= 11 m zapremine $2 \times 196 \text{ m}^3 = 392 \text{ m}^3$.

Postrojenje za tretman otpadnih voda je projektovano za sljedeće ulazne parametre:

- kapacitet proizvodnje odnosno prerade goveđe kože 70 t/dan ili 2000 kom/dan,
- radni ciklus od sirove kože do gotovog proizvoda (wet white i wet blue)
- količina otpadne vode – 2000 m³/dan,
- radni ciklus – primarni biološki tretman (24 sata dnevno)
- sekundarni biološki tretman (24 sata dnevno)

Postrojenje za tretman otpadnih voda se sastoji iz četiri osnovne tehnološke cjeline:

- mehanička obrada otpadnih voda
- fizičko – hemijska obrada,
- biološka obrada otpadnih voda sa sistemom za nitrifikaciju/denitrifikaciju i
- tretman i obrada mulja.

Tretman otpadnih voda sastoji se od sljedećih tehnoloških faza:

- gruba rešetka i fina sita,
- homogenizacija – egalizacija kvaliteta i kvantiteta sirovih otpadnih voda kožare,
- hemijski tretman otpadnih voda,
- primarno taloženje,
- biološka razgradnja organskih materija sa denitrifikacijom,
- sekundarno taloženje,
- obrada mulja.

Otpadne vode koje se odvođe na postrojenje za tretman otpadnih voda su:

- tehnološke otpadne vode iz pogona za mokru i finalnu preradu kože, skladište hemikalija
- otpadne vode iz kotlovnice koje nastaju nakon odmuljavanja kotlova,
- onečišćene oborinske vode sa manipulativnih površina

2.3. Opis aktivnosti za koje se izdaje okolišna dozvola i tehnološki proces

Tehnološki proces proizvodnje se može podijeliti na dvije osnovne faze i to:

- Primarna ili mokra obrada sirove kože (kapaciteta 21 – 24 t/dan ili 600 kom/dan)
- Sekundarna odnosno finalna obrada/dorada kože (kapaciteta 21 – 24 t/dan ili 600 kom/dan)

2.3.1. Tehnološki proces primarne obrade kože obuhvata mokru obradu sirove kože kroz sljedeće tehnološke procese odnosno operacije:

1. Kvašenje (odsoljavanje)
2. Luženje
3. Ispiranje
4. Mašinsko skidanje mesine (šeranje)
5. Cijepanje (špaltanje)
6. Otkrečavanje
7. Nagrizanje (bajcanje)
8. Zakiseljavanje (piklovanje)
9. Predštavljenje
10. Cijeđenje i sortiranje
11. Cijepanje (špaltanje) / istanjivanje (falcanje)
12. Štavljenje, bojenje i mašćenje
13. Cijeđenj
14. Vakumiranje

15. Kondicioniranje (sušenje)

2.3.2. Tehnološki proces za sekundarnu obradu kože u kome se vrši finalna obrada kože sastoji se od sljedećih procesa:

1. Omekšavanje
2. Utiskivanje boje
3. Mekšanje u buretu (valkanje)
4. Klasiranje
5. Drugo bojenje
6. Štampanje
7. Mekšanje (valkanje)
8. Završno bojenje
9. Mekšanje
10. Klasiranje
11. Mjerenje
12. Krojenje

3. Popis osnovnih sirovina, pomoćnih/sekundarnih sirovina i supstanci, količine potrošene/proizvedene energije i potrošnje vode tokom rada

3.1. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje ne sadrže opasne supstance

Sirova goveđa koža, Kreč (Vapno), Soda bikarbona, Kalcinirana soda, Poluproizvodi - wet white, Poluproizvodi - wet blue, Poluproizvodi – crust, Industrijska sol (konzervans), Ambalaža za pakovanje proizvoda (PVC folija, vrećice, tacne, kartonska ambalaža), Bojilo za kožu Sella Fast Red E, Bojilo za kožu Sella Fast Brown DB, Bojilo za kožu Sella Star Coffee, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupotan PRLN, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupotan RKM, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupotan RS, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupotan RXL, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupotan TR, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupotan VS, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupotan XGL, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupoxane Brown GMG, Pomoćno hemijsko sredstvo Trupozym CB, Hemikalije za kožu BORRON LB, Natrij formijat, Pomoćno hemijsko sredstvo TRUPOZYM CCK, Pomoćno hemijsko sredstvo TRUPOZYM CB, Proizvod za tretman kože AQUABINDER 100, Proizvod za štavljenje kože, bojenje, završnu obradu kože, impregnaciju i njegu AQUABINDER 317, Hemikalija za kožu MAGNOPAL SFT-F, Pomoćno hemijsko sredstvo NOVALTAN VS, Pomoćno hemijsko sredstvo SELLASOL NG GRAN, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUABINDER 2200, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUABINDER BS, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUARESIN 633, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUARESIN LC10, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUATOP 306, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUATOP LUCIDO 360, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUATOP OPACO 1080/P, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUATOP OPACO 600, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi AQUATOP OPACO 935/D, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi RODA BASE 5698, Proizvod za tretman kože u finalnoj obradi RODA FIX 5792/N2, Proizvod za štavljenje, bojenje, završnu obradu, impregnaciju i njegu kože SINTOPAL BA, Proizvod za štavljenje, bojenje, završnu obradu, impregnaciju i njegu kože TINTOFOL BLEU BN, Proizvod za štavljenje, bojenje, završnu obradu, impregnaciju i njegu kože TINTOFOL BRUNO ILG, Hemijsko sredstvo za kožu SELLASOL FTF, Hemijsko sredstvo za kožu Tanicor RS-34-IT p, Hemijsko sredstvo za kožu TRUPOCOR BEIGE GB, Hemijsko sredstvo za kožu TRUPOCOR BEIGE TM, Hemijsko sredstvo za kožu TRUPOCOR BLACK T EXTRA, Pomoćno

hemijsko sredstvo TRUPOCOR OLIVE BROWN GN, OROPON W GRAN, TRUPOSLIP P, VEGTAN G, VEGTAN E, ZAITAN LKW, Zaitan EQ, AQUABINDER BK/S1, Aquapur 91, AQUAFILLER B/V, IDROCOLOR YELLOW, AQUATOP EFFETTO, Pelanton LX.

3.1. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance

Amonijum sulfat, Aracit KI New, Borron DN, Borron LB, Dermascal F, Vodikov peroksid, Mortanol 30, Mravlja kiselina, Natrijev hidrosulfit, Natrijev hipohlorit, Natrijev metabisulfit, Natrijev sulfid/Solfuro Sodio 12% - tečni, PELGRASSOL SP, Sellatan RLS, Sellatan CF NEW liq Glutaral, Sumporna kiselina, Trupon Pem, Truposept BA, Truposol GF, Trupowet PH, Hroma 26%, Pastasol F, Amonijak, Amonij bikarbonat, Aquapen ST, Coripol ESA, Coripol GU, Coripol MK, Coripol TR, Coripol SV, Idrocolor white, Novaltan PW, Oksalna kiselina, Pellastol 94 S, Provol CA-D, Sella Fix E, Sella fast black PS-N, Sella fast black WB, Sella fast Red Brown A, Sella Star Tobacco, Sellatan Mbs Gran, Sellatan RL, Sellatan RLS LIQ, Sellatan WL-W, Tannesco HN GRAN, Trupocor black BDB, Trupocor brown HTB, Trupon AMC, Trupon OSL, Truposyl LL, Trupotan GSX, Trupotan R83, Trupoxane brown OM, Aquacolor car black, Aquacolor car caramel, Aquacolor car light brown, Aquacolor car red brown, Aquacolor red, Aqualinker I3, Aquapen ST, Aquaprt 962, Aquasilk 2000, Aquasilk SI 15, Aquasilk SI 53, Aquatopopaco 835, Aquawax 391, Aquawax 510, Idrocolor green, Idrocolor orange, Idrocolor red, Idrocolor red V, Nitrocell 890, Erhavit EF, LS 64-468, Aquawax 635, Dermascal CD, Diluente nitro, Idronil brown, Nitrocell 700/2, Nitrocell 702, Nitrocell 1000, Tintofol nero BW, Zaibat CM, Zaibat F, Zaibat FOI, Zaitan AAS LIQ, Pastosol AZ, Pellvit DPH, Tanicor SCU liq, Trupocor green MN, Tupocor grey TG, Trupocor orange GS, Trupocor yellow RCO, Aquacell opaca MA, Aquapur 99, Aqualinker I1, Aquaresin PU/N, Idrocolor caramel, Aquafoam SB, Aquafoam SC, Truposol LEX, Borron SAF, LS-64-468, Aquabinder 327, Aquabinder 327.

3.3. Potrošnja energije (električna energija, voda, plin)

Godišnji utrošak vode iz Javnog vodovoda iznosi 5037 m³/god od toga 1,99 % se odnosi na sanitarnu potrošnju (wc i kupatilo). U toku proizvodnog procesa potrošnja vode iznosi 236820 m³/god od toga 93,51% odnosi se na proizvodni proces dok je godišnja potrošnja za proizvodnju vodene pare 4941 m³/god odnosno 1,95%. Količina utrošene vode za industrijsko čišćenje iznosi 6449 m³/god odnosno 2,55%. Godišnja potrošnja električne energije za godinu dana iznosi 2266242 kWh tj. 2,355 Kwh/m² po jedinici proizvoda odnosno 2,355 Kwh/m² kože. Potrošnja prirodnog gasa za godinu dana iznosi 606930 m³ odnosno 0,631 m³/m² kože po jedinici proizvoda.

4. Emisije u zrak

4.2. Glavne emisije u zrak

Na prostoru predmetne lokacije proizvodnog kompleksa za preradu kože, kao rezultat osnovnih i pomoćnih tehnoloških procesa, nastaju slijedeće emisije u zrak: emisija otpadnih dimnih plinova iz kotlovnice pri sagorijevanju zemnog plina, emisija otpadnih plinova iz tehnoloških postrojenja (za tretman, bojenje i obradu kože), emisija neugodnih mirisa od raspadanja organskog otpada nastalog u primarnoj (mokroj) obradi kože.

Emisiono mjesto Ref. Br: **A2-1(Z1a)** kotlovnica, izvor emisije Dimovodni kanal kotla br. 1. Postrojenje za sagorijevanje, koje se koristi za zagrijavanje i pripremu tople vode i pare u procesu (kotao na plin). Dijametar dimnjaka iznosi 0,40, a visina cca. 15 m. Snaga kotla iznosi 3600 kW.

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):					
Srednja vrijednost/dan Volumni protok plinova referentni sadržaj kisika	sveden na	8 574,4 Nm ³ /d	Maks./dan		15 894,08 m ³ /d
Maksimalna vrijednost/sat Volumni protok plinova normiran (n.u. P,T)		1 176,36 Nm ³ /h	Min. protoka	brzina	4,38 m.s-1
(2) Ostali faktori					
Temperatura		°C(max)	°C(min)		169,3°C (sr.vrijednost)
Zapreminski izrazi su dati kao:	" suho	" vlažno			

Periodi emisije (prosje): 1490h/god¹³, 4,08h/dan i 62,08 dan/god.

Emisiono mjesto Ref. Br: **A2-2(Z1b)** kotlovnica, izvor emisije Dimovodni kanal kotla br. 1. Postrojenje za sagorijevanje, koje se koristi za zagrijavanje i pripremu tople vode i pare u procesu (kotao na plin). Dijametar dimnjaka iznosi 0,40, a visina cca. 15 m. Snaga kotla iznosi 3600 kW.

Periodi emisije (prosje): 1472h/god¹⁴, 10,07min/h, 4,03 h/dan i 61,33 dan/god

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):					
Srednja vrijednost/dan Volumni protok plinova referentni sadržaj kisika	sveden na	9 113,2 Nm ³ /d	Maks./dan		15 996,72 m ³ /d
Maksimalna vrijednost/sat Volumni protok plinova normiran (n.u. P,T)		1 190,75 Nm ³ /h	Min. protoka	brzina	4,40 m.s-1
(2) Ostali faktori					
Temperatura		°C(max)	°C(min)		165,5°C (sr.vrijednost)
Zapreminski izrazi su dati kao:	" suho	" vlažno			

4.3. Glavne emisije u zrak – karakteristike emisija

Referentni broj emisionog mjesta: A2-1 (Z1a) kotlovnica, Dimovodni kanal kotla br.1

Parametar	Kod ispuštanja	
	mg/Nm ³	
	Prosjek	Max
Kisik O ₂	4,60% vol%	-
Ugljen (III) oksid, (CO)	14,19	-
Ugljen (IV) oksid, (CO ₂)	8,82 vol%	-
Azotni oksidi, (NO _x)	59,19	-
Sumpor (IV) oksid, (SO ₂)	3,73	-
Čvrste čestice/prašina niske konc.	2,62	-
Dimni broj	0	-

Referentni broj emisionog mjesta: A2-2 (Z1b), kotlovnica Dimovodni kanal kotla br. 2

Parametar	Kod ispuštanja	
	mg/Nm ³	
	Prosjek	Max
Kisik O ₂	3,78% vol%	-
Ugljen (III) oksid, (CO)	16,13	-
Ugljen (IV) oksid, (CO ₂)	9,14 vol%	-
Azotni oksidi, (NO _x)	60,77	-
Sumpor (IV) oksid, (SO ₂)	3,61	-
Čvrste čestice/prašina niske konc.	2,23	-
Dimni broj	0	-

Emisije otpadnih dimnih plinova (CO₂, CO, NO_x, SO₂, čvrste čestice) u zrak iz stacionarnih izvora - postrojenja za sagorijevanje (kotlovskih postrojenja) koja kao osnovni enegent koriste plin (Z1a, Z1b – dva dimnjaka u neposrednoj blizini od nekoliko metara).

4.5. Emisije u zrak – Manje emisije u zrak

Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda, Postrojenje za bojenje kože (finish) i Postrojenje za primarnu (mokru) obradu kože

Referentni broj emisionog mjesta: A3-1 (Z2)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM1 (Z2) mg/N m ³ (2)	t/god*.	
A3 – 1 (Z2)	Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda: Z2 (MM1) - Egalizacioni bazeni	H ₂ S	0,05	0,0001	Bazeni za prečišćavanje otpadnih voda su prekriveni plastičnim krovom koji zadržava širenje izdvojenog vodonik-sulfida, amonijaka i drugih komponenti koje dolaze sa zrakom aeracijom bazena. Zrak iz ovog prostora se pomoću ventilatora prevodi preko biokolona gdje se vrši izdvajanje vodonik-sulfida i drugih komponenti koje izazivaju neugodne mirise. Biokolone (biofilteri) rade po principu vodenog skrubera kroz koje se propušta zrak te se plinska faza pretvara u tečnu koja se ponovo vraća u proces prečišćavanja sa otpadnim vodama. Biokolone zahtijevaju remont, kako bi se dovele u stanje pune funkcije.
		NH ₃	19,8	0,265	
		SO ₂	0,0	0	
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	658	-	
		Temperatura dimnih gasova (°C)	15,3	-	

Referentni broj emisionog mjesta: A3-2 (Z3)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM2 (Z3) mg/Nm ³ (2)	t/god*.	
A3 – 1 (Z3)	Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda: Z3 (MM2) - Primarni taložnik	H ₂ S	0,04	0,0001	Primarni taložnik postrojenja za tretman otpadnih voda je mjesto gdje se vrši izdvajanje prirarnog mulja, koji u svom sastavu sadrži značajnu količinu sumpora. Primarni biološki bazeni obje linije za prečišćavanje otpadnih voda su prekriveni plastičnim krovom koji zadržava širenje izdvojenog vodonik-sulfida, amonijaka i drugih komponenti koje dolaze sa zrakom aeracijom bazena. Emisije iz ovog bazena se upućuju na biofilter.
		NH ₃	166,2	0,265	
		SO ₂	0,0	0	
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	728	-	
		Temperatura dimnih gasova (°C)	17,8	-	

Referentni broj emisionog mjesta: A3 – 3 (Z4)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (2)	t/god*.	
Postrojenje za	Instalirani tkani filteri na špric uređajima za bojenje kože	H ₂ S	1,1	0,003	
		NH ₃	148,2	0,750	

A3 – 2 (Z4, Z5, Z6, Z7 i Z8)	bojenje kože (finish) – krov objekta na ventilacionim ispustima	SO ₂	0,2	0,030		
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	8234	-		
		Temperatura dimnih gasova (°C)	18,1	-		
Referentni broj emisionog mjesta: A3 – 4 (Z5)						
A3 – 4 (Z5)	Postrojenje za bojenje kože (finish) – krov objekta na ventilacionim ispustima	Tačka emisije	Opis	Detalji emisije		Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
				Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (2)	
		H ₂ S	0,2	0,003	Instalirani tkani filteri na špric uređajima za bojenje kože	
		NH ₃	67,6	0,750		
		SO ₂	6,5	0,030		
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	719	-		
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,4	-		

Referentni broj emisionog mjesta: A3 – 5 (Z6)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (2)	t/god*.	
A3 – 4 (Z6)	Postrojenje za bojenje kože (finish) – krov objekta na ventilacionim ispuštima	H ₂ S	0,2	0,003	Instalirani tkani filteri na špric uređajima za bojenje kože
		NH ₃	29,4	0,750	
		SO ₂	3,6	0,030	
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	403	-	
		Temperatura dimnih gasova (°C)	18,4	-	

Referentni broj emisionog mjesta: A3 – 6 (Z7)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (2)	t/god*.	
Postrojenje za		H ₂ S	0,2	0,003	
		NH ₃	29,4	0,750	

A3 – 4 (Z7)	bojenje kože (finish) – krov objekta na ventilacionim ispustima	SO ₂	3,6	0,030	Instalirani tkani filteri na špric uređajima za bojenje kože
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	403	-	
A3 – 4 (Z7)	bojenje kože (finish) – krov objekta na ventilacionim ispustima	Temperatura dimnih gasova (°C)	18,4	-	Instalirani tkani filteri na špric uređajima za bojenje kože
		Referentni broj emisionog mjesta: A3 – 7 (Z8)			
Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije		Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)	
		Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (2)		t/god*.
A3 – 7 (Z8)	Postrojenje za bojenje kože (finish) – krov objekta na ventilacionim ispustima	H ₂ S	0,4	0,003	Instalirani tkani filteri na špric uređajima za bojenje kože
		NH ₃	184	0,750	
		SO ₂	7,8	0,030	
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	171,2	-	
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,7	-	

Referentni broj emisijnog mjesta: A3 – 8 (Z9)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (Z)	t/god*.	
A3 – 8 (Z9)	Postrojenje za primarnu (mokru) obradu kože – krov objekta na ventilacionim ispuštima	H ₂ S	0,2	0,003	Nema primjenjenih sistema za smanjenje
		NH ₃	9,8	0,750	
		SO ₂	1,4	0,030	
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	211	-	
		Temperatura dimnih gasova (°C)	22,1	-	

Referentni broj emisionog mjesta: A3 – 9 (Z10)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (2)	t/god*.	
A3 – 8 (Z10)	Postrojenje za primarnu (mokru) obradu kože – krov objekta na ventilacionim ispuštima	H ₂ S	0,2	0,003	Nema primjenjenih sistema za smanjenje
		NH ₃	27,6	0,750	
		SO ₂	8,1	0,030	
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	337	-	
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,7	-	

Referentni broj emisionog mjesta: A3 – 10 (Z11)

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	MM3 (Z4) mg/Nm ³ (2)	t/god*.	
	Postrojenje za primarnu (mokru)	H ₂ S	1,6	0,003	
		NH ₃	19,3	0,750	

A3 – 8 (Z11)	obradu kože – krov objekta na ventilacionim ispuštima	SO ₂	7,2	0,030	Nema primjenjenih sistema za smanjenje
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	274	-	
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,3	-	

4.5.1. Fugitivne emisije u zrak

Emisiono mjesto (referentni broj) Prema priloženoj mapi	Opis	Uzrok (uslov) koji emisiju može da izazove	Detalji o emisiji (Potencijalna maksimalna emisija) (1)	
			Materijal	mg/Nm ³
Z15	Emisije sulfida i na mjestu privremenog skladištenja otpadne dlake i mesine (otpada)	Dugotrajno zadržavanje otpadnih materija	Hidrogen sulfid (H ₂ S), Amonijak (NH ₃)	-
				kg/h
				-

4.6. Ocjena emisija u zrak

Monitoring emisije u zrak realizovala je ovlaštena laboratorija Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo. Na osnovu izmjerenih vrijednosti i dobijenih rezultata može se zaključiti da emisije dimnih plinova i čvrstih čestica iz stacioniranih izvora i tehnoloških postrojenja ne prelaze granične vrijednosti propisane važećim zakonskim normama - Pravilnik o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine Federacije BiH“, broj: 09/14, 97/17)

Emisiono mjesto Ref. br	Opis	Detalji emisije				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd)
		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	kg/god	
A2-1 (Z1a)	Dimovodni kanal kotla br. 1	O ₂	4,60 vol%	-	-	Ne
		CO	14,19	-	-	
		CO ₂	8,82 vol%	-	-	
		NO _x	59,19	-	-	
		SO ₂	3,73	-	-	
		Čvrste čestice	2,62	-	-	
		Dimni broj	0	-	-	
		Protok	1176,36	-	-	
		A2-2 (Z1b)	Dimovodni kanal kotla br. 2	O ₂	3,78%	
CO	16,13			-	-	
CO ₂	9,14 vol%			-	-	
NO _x	60,77			-	-	
SO ₂	3,61			-	-	
Čvrste čestice	2,23			-	-	
Dimni broj	0			-	-	
Protok	1190,75			-	-	

Emisiono mjesto Ref. br	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd)
		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	
A3-1 (Z2)	Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda - egalizacija	H ₂ S	0,05	-	-
		NH ₃	19,8	-	-
		SO ₂	0,0	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	658	-	-
		Temperatura dimnih gasova (C°)	15,3	-	-
A3-2 (Z3)	Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda – biološka obrada	H ₂ S	3,78%	-	-
		NH ₃	16,13	-	-
		SO ₂	9,14 vol%	-	-
		NO _x	60,77	-	-
		SO ₂	3,61	-	-
A3-3 (Z4)	Postrojenje za finalnu obradu kože – pogon za bojenje kože	H ₂ S	1,1	-	-
		NH ₃	148,2	-	-
		SO ₂	0,2	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	8234	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	18,1	-	-

Emisiono mjesto Ref. br	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd)
		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	
A3-4 (Z5)	Postrojenje za finalnu obradu kože – pogon za bojenje kože	H ₂ S	0,2	-	-
		NH ₃	67,6	-	-
		SO ₂	6,5	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	719	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,4	-	-
A3-5 (Z6)	Postrojenje za finalnu obradu kože – pogon za bojenje kože	H ₂ S	0,1	-	-
		NH ₃	62,1	-	-
		SO ₂	1,6	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	713	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	20,3	-	-
A3-6 (Z7)	Postrojenje za finalnu obradu kože – pogon za bojenje kože	H ₂ S	0,2	-	-
		NH ₃	29,4	-	-
		SO ₂	3,6	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	403	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	18,4	-	-

Emisiono mjesto Ref. br	Opis	Detalji emisije			Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd)
		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	
A3-7 (Z8)	Postrojenje za finalnu obradu kože – pogon za bojenje kože, A3-2 (Z8)	H ₂ S	0,4	-	-
		NH ₃	184	-	-
		SO ₂	7,8	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	171,2	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,7	-	-
A3-8 (Z9)	Pogon za primarnu (mokru) obradu kože	H ₂ S	0,2	-	-
		NH ₃	9,8	-	-
		SO ₂	1,4	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	211	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	20,3	-	-
A3-9 (Z10)	Pogon za primarnu (mokru) obradu kože	H ₂ S	0,2	-	-
		NH ₃	27,6	-	-
		SO ₂	8,1	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	337	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,7	-	-
A3-10 (Z11)	Pogon za primarnu (mokru) obradu kože	H ₂ S	1,6	-	-
		NH ₃	19,3	-	-
		SO ₂	7,2	-	-
		Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	274	-	-
		Temperatura dimnih gasova (°C)	19,3	-	-

4.7. Emisije u vode

4.7.1. Emisije u površinske vode

Emisiono mjesto: V1

Emisiono mjesto Ref. Br:	V1
Izvor emisije:	Postrojenje za tretman otpadnih voda
Lokacija:	Šaht i reviziono okno gdje se miješaju otpadne tehnološke vode sa sanitarnim i oborinskim vodama.
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu:	44°00'16.6"N 18°09'47.1"E
Ime recipijenta:	Rijeka Bosna
Protok recipijenta:	0,0100508 m ³ .s-1
Kapacitet prihvatanja zagađujućih materija:	kg/dan

Emitovana količina: Prosječno/dan: 668,0 m³ – Maksimalno /dan: 936 m³¹⁶

4.7.2. Emisije u površinske vode – Karakteristike emisija

U tabeli u nastavku su prikazane maksimalne prosječne satne vrijednosti ustanovljene prilikom mjesečnog monitoringa otpadnih voda koji se vrši. Operater je u obavezi vršiti monitoring 12 puta godišnje. Tokom 2022. godine, ustanovljene vrijednosti izmjerenih parametara su prekoračile granične vrijednosti i to: HPK – jednom u 12 mjeseci, a prekoračenje je bilo manje od 50%; BPK5 – dva puta tokom 12 mjeseci a prekoračenje je bilo manje od 50%, ukupni azot – jednom tokom 12 mjeseci ispitivanja, a prekoračenje je bilo manje od 50%. Uzevši u obzir upute u tumačenju rezultata monitoringa u članu 22. Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/20, 96/20, 1/24), kvalitet otpadnih voda je tokom 2022. godine bio u skladu sa propisanim uslovima za ispuštanje u površinski vodotok. Izvještaj o monitoringu kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda pogona za preradu kože „Prevent Leather“ Visoko, „Inspekt RGH“ d.o.o. Sarajevo, izvještaj br. 1722/22. od 26.12.2022.

Parametar	Prije tretmana			Na ispuštu u recipijent			Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. Prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. Prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan kg/god	Maks. Prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. Prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan kg/god	
Temperatura							Zbog nedostataka podataka o vrijednostima ulaznih parametara, nije moguće odrediti stepen efikasnosti uređaja za prečišćavanje otpadnih voda
pH vrijednost				22,1 °C	-	-	
Ukupne suspendovane materije				8,14	-	-	
Taložive tvari				26	-	-	
Hemijska potrošnja kisika, HPK				0,1 ml/l	-	-	
Biološka potrošnja kisika, BPK				152	-	-	
Teško hlapive lipoilne tvari (Ukupna ulja i masti)				36,6	-	-	
Test toksičnosti				0,5	-	-	
Amonijačni azot (NH ₄ -N)				67,59% ¹⁷	-	-	
Ukupni azot N				2,45	-	-	
Ukupni fosfor P				16,42	-	-	
Sulfati				0,61	-	-	
Hloridi				194,5	-	-	
Sulfidi				2027,9	-	-	
				0,17	-	-	

Hrom								
Hrom IV								
Protok q								
			0,1					
			0,06					
			936 m ³ /dan					

4.7.3. Ocjena emisija u vode

4.7.4. Ocjena emisija u površinske vode

Mjesto vršenja monitoringa/Koordinate po DKS-u: 44°00'16.6"N 18°09'47.1"E – preliv revizionog okna na mjernom mjestu V1 prije ispuštanja u recipijent. Redovitim monitorinzima kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda (dvanaest puta god) pogona za preradu kože utvrđeno je da izmjereni parametri zadovoljavaju granične vrijednosti emisije otpadnih voda koje se ispuštaju u prirodni recipijent u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/20, 96/20, 1/24). Monitoring otpadnih voda vrši ovlaštena laboratorija Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo, ispitivanjem kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda zaključuje se da izmjereni parametri zadovoljavaju granične vrijednosti emisije otpadnih voda koje se ispuštaju u prirodne recipijente u skladu sa uredbom.

Parametar	Rezultati mg/l												Način uzimanja uzorka	Normalni analitički opseg	Analitička metoda/ tehnika	Primj. sistem smanjenja zagađenja
	Jan	Feb.	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.				
Protok	936	840	768	792	528	496	480	780	882	608	520	392	-	RU 8062586	Postrojenje	
Temperatura	11,4	8,3	11,9	12,3	17,5	19	22,1	21,1	16	16,8	13,9	10,1	-	BAS DIN 38404-4:2010	e za tretman otpadnih voda	
pH vrijednost	7,57	7,48	7,34	7,28	7,63	7,36	7,49	7,56	7,86	7,48	7,49	8,14	2-12	BAS EN ISO 10523:2013		
Ukupne suspendivne materije	21	18	22	26	23	19	11	10	11	11	20	11	>2mg/l	BAS 872:2006		
Taložive tvari	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0	0	0	0	0,0	0,1	0	-	EPA 2540F:2011		
HPK	83,2	70,4	64	70,4	102,4	152	134,4	115,2	102,4	96	89,6	128	>6mg/l	APHA- AWWA- WEF 2017		
BPK ₅	23	19	17	19	22	36,1	36,6	33	23	20	20	31	(0 do 4000) mg/l	BAS ISO 5815-1:2020		
Teško hlapive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)	0,4	0,5	0,3	0,2	0,4	0,3	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	0,5	-	ASTM D 768-17		
Test toksičnosti	93,17	88,04	88,52	87,77	82,7	83,97	83,71	88,7	77,95	87,82	93,17	67,59	Do 100%	BAS ISO 6878:2006		

Ul. Hamdije Čemerlića br.2, 71 000 Sarajevo, telefon 00 387 33 726 700, telefax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Amonijač ni azot (NH ₄ -N)	2,4 5	2,25	1,88	1,75	1,96	1,43	1,25	1,44	1,03	1,23	1,13	0,95	BAS ISO 7150:2002	Postrojenja za tretman otpadnih voda
	8,9	9,13	8,4	7,25	16,4 2	14,8 6	14,2 3	12,8 3	10,14	10,8	11,4 2	10,6		
Ukupni azot N	0,3 1	0,25	0,2	0,24	0,53	0,56	0,48	0,42	0,38	0,42	0,53	0,61	BAS EN ISO 10523:201 3	
Ukupni fosfor P														
Sulfati	140 5	160 3	170 3	120,8	113, 6	194, 5	150, 6	131, 4	120,6	131, 4	106, 4	122, 5	APHA- SO4 2- C:2017	
Hloridi	660 5	590, 5	460 3	523, 2	842, 3	907 6	802 5	642, 3	590, 6	510, 6	490 2	202 7,9	BAS ISO 9297:2002	
Sulfidi	0,1	0,11	0,14	0,16	0,17	0,17	0,15	0,13	0,11	0,08	0,07	0,08	BAS ISO 10530:200 2	
Hrom	0,0 6	0,08	0,09	0,08	0,09	0,1	0,09	0,05	0,05	0,04	0,05	0,08	APHA- AWWA- WEF:2019	
Hrom IV	0,0 3	0,04	0,06	0,05	0,05	0,06	0,05	0,03	0,02	0,02	0,02	0,03	Machery- Nagel Nanocolor test	

Izvršavaju monitoring kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda pogona za preradu kože Prevent Leather d.o.o. Visoko, Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo, januar – decembar, 2022.

4.7.5. Otpad koji nastaje (vrsta i količina) tijekom redovnog čišćenja, održavanja te svakodnevnih djelatnosti pogona

U slijedećoj tabeli prikazani su podaci o godišnjim količinama, mjestu nastanka i vrsti otpada

1 ¹	2 ²	3 ³	Naziv otpada	Količina /god	Mjesto nastanka	Mjesto prikupljanja	Vrsta transporta do mjesta privremenog ili krajnjeg zbrinjavanja	Mjesto krajnjeg zbrinjavanja, ovl firma, proizvođač
04	Otpad iz kožarske, krznarske i tekstilne industrije							
04	01	Otpad iz kožarske i krznarske industrije						
04	01	01	Otpad od uklanjanja potkožnog tkiva i razlaganja vapnom	430.640 kg	Pogon za primarnu (mokru) obradu kože	Otpad se odlaže u betonski tank cca. 20 t do utovara	Vozilo za interni transport – viljuškar/transport se vrši posebnim vozilima do krajnjeg mjesta zbrinjavanja	Firma za otkup otpada za proizvodnju hrane za životinje i đubriva. Firma za otkup otpada za proizvodnju adhezivnih sredstava.
04	01	02	Otpad od krečenja sirove kože	36.080 kg	Pogon za primarnu (mokru) obradu kože	Prikuplja se u vreće, privremeno odlaže nabetonu podlogu do odvoza na deponiju	Vozilo za interni transport/kamion	Regionalna deponija komunalnog otpada
04	01	06	Muljevi od obrade efluenata	36.660 kg	Tretman otpadnih voda	Sabirnik mulja	Crpljenje cisternom	Ovlaštena firma
04	01	08	Otpadna štavljena koža (plava platna, strugotine, prah od poliranja) sadrže hrom	244.420 kg	Pogon za primarnu (mokru) obradu kože	Prikuplja se rinfuzno na ograđenu, natkrivenu betonsku podlogu do odvoza na deponiju	Vozilo za interni transport/kamion	Regionalna deponija komunalnog otpada
04	01	09	Otpad od obrade i završne obrade	25.360 kg	Pogon za sekundarnu obradu kože	Prikuplja se rinfuzno na ograđenu, natkrivenu betonsku podlogu do odvoza na deponiju	Vozilo za interni transport/kamion	Regionalna deponija komunalnog otpada
13	Otpadna tečna goriva i ulja (osim jestivog ulja, i otpad iz grupa 05, 12 i 19)							

13	02	Otpadna ulja za motore, pogonske uređaje i podmazivanje						
13	02	08*	Ostala maziva i ulja za motore i zupčanike	20 kg	Odjel održavanja	Otpad se odlaže u betonski tank cca. 20 t do utovara	Vozilo ovlaštenog operatera za opasni otpad	Ovlaštena firma
13	05	Sadržaj iz odvajачa ulje/voda						
13	05	07*	Zauljena voda iz separatora ulje/voda	660 kg	Separator masti i ulja	Ugovoreni operater prikuplja ulja na licu mjesta	Transportno vozilo	Ovlaštena firma
15	Otpadna ambalaža; apsorbenzi, materijali za upijanje, filterski materijal i zaštitna odjeća koja nije specificirana na drugi način							
15	01	Ambalaža (uključujući odvojeno skupljani ambalažni i komunalni otpad)						
15	01	01	Ambalaža od papira i kartona	3.640 kg	Skladišta gotovih proizvoda/kancelarije	Baliranje i privremeno skladištenje na pisti u krugu firme	Transportno vozilo	Ovlaštena firma
15	01	02	Ambalaža od plastike	3.120 kg	Skladišta gotovih proizvoda	Baliranje i privremeno skladištenje u krugu firme	Transportno vozilo	Ovlaštena firma
15	01	10*	Ambalaža koja sadrži ostatke opasnih materija/onečišćena opasnim materijam	1170 kg	Skladišta hemikalija	Odlaganje u prostoru predviđenom za ovu vrstu otpada u krugu kompanije	Transportno vozilo	Ovlaštena firma za zbrinjavanje opasnog otpada
16	Otpad koji nije drugdje specificiran u katalogu							
16	01	Stara vozila iz različitih načina prevoza (uključujući necestovna sredstva) i otpad od rastavljenih vozila i održavanja istih (osim 13,14,16 06 i 16)						
16	01	17	Metali sa sadržajem željeza	7.640 kg	Pogon	Kontejneri za selektivno odlaganje. Razdvajanje po vrstama metala i privremeno skladištenje do odvoza	Transportno vozilo	Ovlaštena firma za opasni otpad

19	05	Plinovi u posudama pod pritiskom i odbačene hemikalije						
19	05	06*	Laboratorij ske hemikalije koje se sastoje od opasnih tvari ili ih sadrže	cca 10 kg	Laborat orija tretman otpanih voda	Laboratorija	Transportno vozilo	Ovlaštena firma za opasni otpad
20	Komunalni otpad (otpad iz domaćinstava i sličan otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke							
20	01	Odvojeno skupljeni sastojci (osim 15 01)						
20	01	21*	Fluoresce ntne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu	20 kg	Proizvo dni pogoni/ kancela rije	Otpad se prikuplja u odvojene kontejnere do preuzimanj e od operatera	Transportno vozilo	Ovlaštena firma za opasni otpad
20	03	Ostali komunalni otpad						
20	03	01	Miješani komunalni otpad	19500 kg	Kancela rije, pogon, radionic a za održava nje opreme	Kontejneri za komunalni otpad	Ručno/transportno vozilo	Ovlaštena firma

5. Buka

5.1. Emisija buke – Zbirna lista izvora buke

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br B1 i B2	Zvučni pritisak (1) (dBA) na referentnu udaljenost	Periodi emisije
Rad kompresorske stanice br. 1	MM1 (B1)	52,4	8 – 16 h
Rad kompresorske stanice br. 2	MM2 (B2)	54,2	8 – 16 h

Buka se produkuje u različitim tehnološkim operacijama prerade kože u proizvodnom kompleksu za preradu kože. Osnovni izvori buke u proizvodnom kompleksu su ventilacioni uređaji, klima komora i kompresorska stanica koja se nalazi izvan objekta. Na osnovu izmjerenih rezultata okolinske buke, koja nastaje u proizvodnom kompleksu za preradu kože, može se konstatovati da je nivo buke na svim mjernim mjestima u dopuštenim granicama i za dnevni i za noćni period, propisanim Zakonom o zaštiti od buke („Službene novine Federacije BiH“, broj: 110/12). Mjerenja su vršena od strane ovlaštene laboratorije Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo.

6. Opis predloženih mjera za sprečavanje ili smanjenje emisija iz pogona prilikom obavljanja svoje/ih djelatnosti

6.1. Opis mjera predloženih za sprječavanje ili smanjenje nastanka/produkcije otpada

Smanjenje nastajanja otpada predmetnog postrojenja se provodi na sljedeći način:

- Racionalnim korištenjem resursa
- Pažljivom manipulacijom i korištenjem uređaja
- Odvojenim prikupljanjem reciklažnih materijala komunalnog otpada (izdvajanje korisnih komponenti komunalnog otpada)
- Odvojenim prikupljanjem i adekvatnim privremenim skladištenjem opasnog i neopasnog otpada (smanjenje količina opasnog otpada)

Selektivno prikupljanje i označavanje pojedinih kategorija otpada korištenjem referentne liste otpada iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama („Službene novine Federacije BiH“, 9/05).

- Redovno provoditi monitoring nastanka i otpreme otpada po kategorijama otpada i voditi evidenciju o nastanku i otpremi otpada u skladu sa planom i propisima o upravljanju otpadom
- Provođenje mjera za sprečavanje nastanka otpada i reciklažu korisnih vrsta otpada, te redovno vođenje evidencije o prikupljenim i isporučenim količinama korisnih kategorija otpada
- Sigurno i bezbjedno skladištenje pojedinih kategorija otpada u odgovarajuće kontejnere, locirane na čvrstoj betonskoj podlozi, kako bi se izbjegla kontaminacija tla i vode u slučaju prosipanja
- Odvojeno sakupljanje komunalnog otpada od ostalih kategorija i redovno deponovanje na deponiju komunalnog otpada angažovanjem lokalnog komunalnog preduzeća prema ugovoru
- Sakupljanje opasnog otpada odvojeno od drugih kategorija otpada, te redovno odvoženje od strane operatera ovlaštenog za zbrinjavanje opasnog otpada
- Zaštita otpada od vandalizma, krađe i manipulacije
- Izbjegavanje negativnih posljedica otpada na okolinu , sprečavanje uznemiravanja uslijed razvoja i emisije neprijatnih mirisa ili narušavanja estetskih karakteristika krajolika
- Organski otpad koji nastaje u procesu luženja privremeno se skladišti u namjenski betonski kontejner do konačnog preuzimanja od strane ovlaštene firme. (U skladu sa NRT 16)
- Redovno stvarati tehnološke, ekonomske i ekološke uslove za održivo upravljanje otpadom prema Planu o upravljanju otpadom.
- Ispitati mogućnost ponovne upotrebe vode nakon tretmana otpadnih voda u cilju uštede korištenja vode u skladu sa NRT 2. o industrijskim emisijama štavljenja kože sa rokom sprovedbe do 12.2025. godine.
- Sklopiti ugovore sa ovlaštenim firmama za zbrinjavanje svih vrsta otpada koji nastaju u pogonu (**Ukoliko mjera nije ispunjena istu implementirati u roku od 30 dana od izdavanja okolišne dozvole**) Rok: stalna obaveza

6.2. Mjere za sprječavanje emisija u zrak

U cilju što većeg smanjenja emisija u zrak i što efikasnije zaštite zraka potrebno je realizovati sljedeće mjere i aktivnosti:

- Kontrolisati funkcionalnu ispravnost filterskog sistema na postrojenju za obradu, tretman i bojenje kože, kako bi se što više smanjila emisija otpadnih plinova i neprijatnih mirisa u zrak. Prilikom svakog tehnološkog poremećaja koji uzrokuje povećane emisije

neprikladnih mirisa i otpadnih plinova obavezno obustaviti rad ovog postrojenja s ciljem sprečavanja emisija u zrak.

- Kada god je to moguće, koristiti premaze za završnu obradu kože na bazi vode radi smanjivanja emisije volatilnih organskih jedinjenja u zrak što je u skladu sa NRT 2, 18 i 19 o industrijskim emisijama za štavljenje kože. Uspostaviti registar hemikalija u okviru kojeg će se posebno pratiti količine hemikalija koji se koriste u završnoj obradi kože, a koje mogu izazvati emisiju VOC. Rok: Uspostava registra hemikalija sa posebnim praćenjem onih koje mogu izazvati emisiju VOC decembar 2024

- U finalnim tehnološkim operacijama obrade kože, posebno u operacijama odmašćivanja i sušenja, koristiti sredstva za rastvaranje na bazi vode umjesto organskih rastvarača s ciljem smanjivanja volatilnih organskih jedinjenja u zrak

- Redovno i kvalitetno održavanje procesne opreme i funkcionisanje postrojenja, te kotlova u kotlovnici i biofiltera, kako bi se smanjila emisija otpadnih plinova i neprijatnih mirisa u okoliš.

- Mjerenje fuge emisija amonijaka i sulfida vršiti u krugu 10 m od mjesta privremenog skladištenja otpada u dvočasovnom intervalu, 12 puta godišnje. Instaliranu opremu za mjerenje H₂S u zraku je potrebno redovno kalibrisati.

- Mjerenje amonijaka i sulfida u krugu 10 m od mjesta privremenog skladištenja otpada (dvočasovna mjerenja) – 12 puta godišnje.

- Redovno servisiranje gorionika zemnog plina u cilju minimiziranja emisija produkata sagorijevanja u zrak.

- Vršiti svakodnevnu kontrolu tehnološke opreme i proizvodnih procesa u svim fazama i operacijama prerade kože s ciljem obezbjeđenja optimalnog funkcionisanja proizvodnih procesa i što efikasnijeg smanjivanja emisija štetnih materija i neugodnih mirisa u zrak o čemu treba redovno voditi urednu evidenciju. (Mjera usklađena sa NRT 2, 5, 6,),

Rok: stalna obaveza

- Realizovati monitoring emisije u zrak iz kotlovnice, biofiltera i postrojenja za obradu i bojenje kože.

- Funkcionalno osposobljavanje dva postojeća senzora za namjensko mjerenje koncentracija H₂S locirana na postrojenju za obradu otpadnih voda te na dva mjesta u pogonu za mokru obradu kože, te pomoćnom skladištu hemikalija. Svaka dva sata vršiti vršiti evidenciju izmjerenih emisija na postrojenju za obradu otpadnih voda, te u slučaju povećanih koncentracija (iznad GVE) poduzimati mjere za otklanjanje uzroka povećane emisije ovog polutanta. Za mjerače instalirane unutar proizvodnog pogona, voditi evidenciju učestalosti alarma obavještenja o prekomjernoj koncentraciji H₂S, te poduzimati mjere za otklanjanje uzroka povećane emisije ovog polutanta. Opremu za mjerenje H₂S redovno kalibrisati – jednom godišnje. Uspostaviti kontinuirani monitoring i evidenciju emisija sulfida na četiri dodatna emisiona mjesta, te amonijaka na jednom mjestu prema predloženom planu monitoringa. Poduzimati korektivne mjere u slučaju prestupanja ciljanih vrijednosti.

- Redovno planirati, analizirati, i provoditi sve raspoložive mjere za sprečavanje i smanjivanje na minimum svih emisija u zrak, što uključuje primjenu tehničkih, tehnoloških, finansijskih, organizacionih i kontrolnih mjera, kao i edukacija zaposlenika.

- Redovno realizovati monitoring emisije u zrak iz kotlovnice, biofiltera i ventilacionih izlaza postrojenja za mokru obradu i bojenje kože neće analizirati na prisustvo SO₂, protoka i temperature dimnih plinova, s obzirom da ove emisije ne nastaju sagorijevanjem. Za navedena emisiona mjesta se planira analiza volatilnih organskih komponenti (VOC). Dodatno na ventilacionim ispustima mokrog odjeljenja. Pored postojećih parametara vršiti i analizu prašine. (U skladu sa NRT 19, 20).

6.3. Mjere za sprečavanje ili smanjenje emisija u vode

U cilju što većeg i efikasnijeg smanjenja količina tehnoloških otpadnih voda i emisija štetnih materija u vode, odnosno što efikasnije zaštite voda potrebno je realizovati slijedeće mjere i aktivnosti u predviđenim rokovima, kako slijedi:

- Obezbijediti kvalitetno održavanje i funkcionisanje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa svom pripadajućom procesnom opremom i objekata za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda (kanalizacija, slivne rešetke, separator ulja i dr.), kako bi se obezbijedilo što efikasnije prečišćavanje otpadnih voda i kao bi svi parametri kvaliteta efluenta bili niži od graničnih vrijednosti propisanih Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije. (U skladu sa NRT 10, 11, 12) Rok: stalna obaveza **(Ukoliko mjera nije ispunjena istu implementirati u roku od 30 dana od izdavanja okolišne dozvole)**
- Redovno vršiti kontrolu ispravnosti krova bazena za biološki tretman otpadnih voda i funkcionalne ispravnosti sistema za zahvatanje i prečišćavanje otpadnih plinova (biofilter) koji nastaju u biološkom procesu prečišćavanja otpadnih voda, te odmah ukloniti nedostatke kako bi se spriječila emisija neugodnih mirisa u okolni zrak. O kontroli tehničko-tehnološke ispravnosti ovog sistema, kao i njegovom održavanju treba ustrojiti i redovno voditi urednu evidenciju. Rok: Tehnički servis ispravnosti krova bazena za biološki tretman otpadnih voda i ispravnosti biofiletra - decembar 2024.
- Izvršiti remont i zamjenu mehaničkih dijelova postrojenja za tretman otpadnih voda kao i mjerne opreme koja je ugrađena u postrojenje za tretman otpadnih voda s ciljem povećanja efikasnosti prečišćavanja otpadnih voda i smanjivanja štetnih materija u otpadnim vodama. (U skladu sa NRT 10,11,12). Rok: decembar 2026
- Uspostaviti automatizaciju rada postrojenja za tretman otpadnih voda u skladu sa tehnološkim rješenjem, te obezbijediti redovno funkcionisanje ovog sistema za elektronsko upravljanje radom ovog postrojenja. (U skladu sa NRT 10,11 i 12).
- Analizirati mogućnost smanjivanja potrošnje tehnoloških voda u mokroj preradi kože primjenom tehničkih rješenja prema BAT- smjernicama i drugih raspoloživih rješenja i mjera kako bi se smanjila količina tehnoloških otpadnih voda. Rok 12.2025.
- Kvalitetno održavanje i funkcionisanje postrojenja za porečišćavanje otpadnih voda sa svom pripadajućom procesnom opremom i objekata za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda, kako bi se obezbjedilo što efikasnije prečišćavanje otpadnih voda i kako bi svi parametri kvaliteta efluenta bili niži od graničnih vrijednosti propisanih Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije.
- Izvršiti zamjenu opreme i hemikalija za redovnu kontrolu i efikasnosti prečišćavanja otpadnih voda i kvaliteta efluenta u internoj namjenskoj laboratoriji s ciljem obezbjeđenja optimalnog funkcionisanja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i propisanog kvaliteta efluenta, prečišćene vode koja se ispušta iz ovog postrojenja u odvodnu kanalizaciju i putem nje u rijeku Bosnu o čemu treba redovno voditi urednu evidenciju prema propisanoj proceduri.
- Sve muljeve i taloge iz postrojenja za tretman otpadnih voda sakupljati u bazen (muljovnik) do njegovog konačnog i krajnjeg zbrinjavanja na način da se okoliš ne onečišćuje, angažovanjem firme ovlaštene za tu vrstu djelatnosti, o čemu treba voditi urednu evidenciju. Rok: stalna obaveza
- Redovno vršiti analizu potrošnje tehnoloških voda u odnosu na prethodni period i obavezno poduzimati mjere za otklanjanje uzroka povećane potrošnje tehnoloških voda o čemu je potrebno voditi evidenciju. Mjerenje korištenja vode po toni sirove kože u mokrom pogonu treba da bude stalna praksa. Na godišnjem nivou a po potrebi i češće pratiti implementaciju i dostizanje ovih ciljeva. (U skladu sa NRT 3,7).

- Prilikom tehnološkog poremećaja u funkcionisanju postrojenja za tretman otpadnih voda koji uzrokuje povećane emisije štetnih materija u površinske vode obavezno odmah bez odlaganja, zaustaviti proces mokre prerade kože i poduzeti mjere za sanaciju i otklanjanje uzroka tehnološkog poremećaja. Sa proizvodnjom se može nastaviti tek kada se osposobi funkcionisanje postrojenja za tretman otpadnih voda. Rok: stalna obaveza
- Otpadne vode iz kotlovnice, koje nastaju nakon odmuljavanja kotlova odvoditi na postrojenje za tretman otpadnih voda.
- Onečišćene oborinske vode sa manipulativnih površina, parkirališta i praonice vozila obavezno odvoditi kanalizacionim sistemom u separator radi odvajanja ulja i masnoća s ciljem njihovog prečišćavanja prije ispuštanja u recipijent.
- Sve muljeve i taloge iz postrojenja za tretman otpadnih voda sakupljati u bazen do njegovog konačnog i krajnjeg zbrinjavanja na način da se okoliš ne onečišćuje, angažovanjem firme ovlaštene za tu vrstu djelatnosti.
- Zabranjeno je ispuštanje kemijskih sredstava u kanalizacione odvođe, te obavezno preduzeti adekvatne mjere kojima se osigurava da se kemijskih sredstava ne ispuštaju u kanalizacione odvođe. Rok: stalna obaveza
- Kod manipulisanja sa tečnim gorivom (naftom i derivatima nafte) moraju se preduzeti sve preventivne mjere da ne dođe do njegovog rasipanja. Rezervoari i posude u kojima se skladišti i drži nafta, lož ulje i maziva moraju biti građevinski osigurani da se prosuta nafta ili njeni derivati ne razliju po okolini. Prilikom pretakanja nafte i drugih tečnih goriva, ispod spojnog mjesta fleksibilnog crijeva na ulaznu armaturu rezervoara se postavlja limeno korito u cilju kontrolisanog sakupljanja eventualno rasutog goriva.
- Zabranjeno je ispuštanje štetnih supstanci i odlaganje otpada u vode, na obale vodotoka i na površinu zemljišta, koji zbog svojih fizičkih, hemijskih i bioloških karakteristika mogu ugroziti kvalitet vode i zemljišta, kao i zdravlje ljudi, vodenih i terestričnih organizama. Rok: Stalna obaveza – Zabranjeno ispuštanje hemijskih sredstava u kanalizacione odvođe.
- Prečišćene otpadne vode ispuštaju se preko okna za monitoring u odvodnu kanalizaciju poslovne zone Topuzovo Polje i dalje u rijeku Bosnu, pri čemu je potrebno obezbjediti pristup oknu za monitoring kao i redovito provođenje monitoringa tehnoloških otpadnih voda koje se nakon prečišćavanja ispuštaju u industrijsku kanalizaciju poslovne zone Topuzovo Polje i dalje u rijeku Bosnu
- U procesu bojenja kože obavezno vršiti maksimalno iscrpljenje kupki za bojenje i održavanje optimalnih i pouzdanih tehnoloških uslova kako bi se postiglo što veće iscrpljenje kupki za bojenje.
- Obezbjediti da se potrošnja soli u procesu pikovanja kože strogo vrši u količini definisanoj tehnološkim uputstvom s ciljem smanjenja njene potrošnje i emisije u tehnološke otpadne vode.
- Ponovo uspostaviti automatizaciju rada postrojenja za tretman otpadnih voda u skladu sa tehnološkim rješenjem, te obezbjediti redovno funkcionisanje ovog sistema za elektronsko upravljanje.

6.4. Mjere za sprečavanje ili smanjenje emisija u tlo

U cilju sprečavanja i minimiziranja emisija u tlo i negativnih utjecaja na tlo potrebno je realizovati sljedeće mjere i aktivnosti:

- Kod manipulisanja sa tečnim gorivom (naftom i derivatima nafte) i otpadnim uljima moraju se preduzeti sve preventivne mjere da ne dođe do njegovog rasipanja. Svi rezervoari i posude u kojima se skladišti i drži nafta, lož ulje i maziva kao i otpadna ulja moraju biti građevinski osigurani da se prosuta nafta ili njeni derivati ili otpadna ulja ne razlivaju po okolini i ne zagađuju tlo.

- Zabranjeno odlaganje otpada i štetnih supstanci na površinu tla, koji zbog svojih fizičkih, hemijskih i bioloških karakteristika mogu ugroziti kvalitet tla, kao i zdravlje ljudi i terestričnih organizama.

6.5. Mjere za sprečavanje ili smanjenje emisije buke

Predložene mjere za ublažavanje emisije odnosno nivoa buke i zaštitu okoliša od buke:

- Redovno servisiranje i tekuće održavanje postrojenja, tehnološke opreme i uređaja u cilju što većeg smanjenja nivo buke ispod propisanih graničnih vrijednosti.
- Lociranje stacioniranih izvora buke, naročito dominantnih, u zatvorene prostore, kako bi se smanjila disperzija buke na okolinu.
- Redovno realizovati monitoring buke na granicama kruga.
- U slučaju da se u toku rada postrojenja i uređaja ili izvođenja radnih aktivnosti pojavi ili pak mjerenjem utvrdi prekomjerni nivo buke, odmah bez odlaganja treba pristupiti sanaciji i otklanjanju uzroka prkomjerne buke, što treba provjeriti kontrolnim mjerenjem nivoa buke i evidentirati u evidenciju o okolinskom monitoringu.
- Lociranje stacionarnih izvora buke, naročito dominantnih, u zatvorene prostore, kako bi se što više smanjila disperzija buke u okolinu.

7. Granične vrijednosti

7.1. Emisija zagađujućih supstanci koje emituje pogon i postrojenje u zrak pri obavljanju svojih djelatnosti

Parametar	Granična vrijednost
Kisik O ₂	-
Ugljen (II) oksid, (CO)	-
Ugljen (IV) oksid, (CO ₂)	-
Azotni oksidi (NO _x)	125 mg/Nm ³
Sumpor (IV) oksid, (SO ₂)	-
Čvrste čestice/prašina niske koncentracije	-
Dimni broj	0
H ₂ S	5 mg/Nm ³
NH ₃	500 mg/Nm ³
SO ₂	500 mg/Nm ³
Protok dimnih gasova (Nm ³ /h)	-
Temperatura dimnih gasova (°C)	-

Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorjevanje („Službene novine Federacije BiH“, broj: 3/13 i 92/17)

7.1.2. Granične vrijednosti emisija zagađujućih materija iz pogona za tretman i obradu kože

Parametar	Potrošnja rastvarača	Granična vrijednost emisije (izražena u gramima rastvarača po m ² proizvoda)
Emisija Volatilnih organskih jedinjenja uslijed korištenja organskih rastvarača	10-25 tona po godini	85 mg/m ²
	>25 tona po godini	75/mg ²

Emisija organskih i anorganskih polutanata u skladu sa graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine Federacije BiH“, broj: 12/05)

7.2. Granične vrijednosti emisija supstanci i kvaliteta otpadnih voda koje pogoni i postrojenja ispuštaju u površinske vode pri obavljanju svoje/ih djelatnosti

Parametar	Granična vrijednost		
	Jedinice	Površinska vodna tijela	Javna kanalizacija
Temperatura	°C	30	40
pH vrijednost	pH jedinica	6,5 - 9,0	6,0 - 9,5
Ukupne suspendovane materije	mg/l	35	400
Taložive tvari	ml/l	0,5	10
Hemijska potrošnja kisika, HPK	mgO ₂ /l	200	700
Biološka potrošnja kisika, BPK	mgO ₂ /l	25	250
Teško hlapive lipofilne tvari (Ukupna ulja i masti)	mg/l	20	100
Test toksičnosti	% otpadne vode u razblaženju	>50	-
Amonijačni azot (NH ₄ -N)	mg/l	10	-
Ukupni azot N	mg/l	15	100
Ukupni fosfor P	mg/l	2,0	5,0
Sulfati	mg/l	2000	200
Hloridi	mg/l	3000	1000
Sulfidi	mg/l	1,0	1,0
Hrom	mg/l	0,5	0,5
Hrom IV	mg/l	0,1	0,1
Protok, Q	m ³ /dan	-	-

Uredba o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sustave javne kanalizacije („Službene novine FBiH“, broj: 26/20, 96/20 i 1/24) Prilog 14.

7.3. Granične vrijednosti emisija buke koje emituje pogon i postrojenje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti

Maksimalno dopušteni vršni L1 nivo buke (85 dB, za zonu VI), prema Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine Federacije BiH“, broj: 110/12)

Izvor	Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke			
	Industrijska, skladišna,	Ekvivalentni nivo Leq		Vršni nivo L ₁
		Dan	Noć	

ZONA VI	servisna i prometna područja bez stanovanja	70	70	85
---------	---	----	----	----

8. Opis planiranih mjera za smanjenje emisija

8.1. Monitoring plan emisija u zrak

Parametar	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu*
Kisik (O ₂)	1 godišnje periodično	Dimovodni kanal kotla br. 1 A2-1 (Z1-a)
Ugljen (II) oksid, (CO)		
Ugljen (IV) oksid, (CO ₂)		
Azotni oksidi, (NO _x)		
Sumpor (IV) oksid, (SO ₂)		
Čvrste čestice/prašina niske koncentracije		
Dimni broj		
Protok		
Kisik (O ₂)	1 godišnje periodično	Dimovodni kanal kotla br. 2 A2-2 (Z1-b)
Ugljen (II) oksid, (CO)		
Ugljen (IV) oksid, (CO ₂)		
Azotni oksidi, (NO _x)		
Sumpor (IV) oksid, (SO ₂)		
Čvrste čestice/prašina niske koncentracije		
Dimni broj	1 godišnje periodično	Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda, kod egalizacionih bazena A3-1 (Z2)
H ₂ S		
NH ₃		
VOC	1 godišnje periodično	Pogon sa postrojenjem za tretman otpadnih voda, kod egalizacionih bazena A3-1 (Z3)
H ₂ S		
NH ₃		
VOC	1 godišnje periodično	Postrojenje za bojenje kože (finish), krov objekta na ventilacionim ispustima – 5 mjernih mjesta A3- 3,4,5,6,7(Z4,Z5,Z6,Z7,Z8)
H ₂ S		
NH ₃		
VOC	1 godišnje periodično	Pogon za primarnu (mokru) obradu kože, krov objekta na
H ₂ S		

NH ₃	1 godišnje periodično	ventilacionim ispuštima – 3 mjerna mjesta A3-8,9,10, (Z9,Z10,Z11)
Čvrste čestice/prašina niske koncentracije		
H ₂ S	Kontinuirano – svaka 2 sata	Pogon za obradu otpadnih voda (A3-11, Z12)
H ₂ S	Kontinuirano	Unutar pogona za mokru obradu kože (A3-12x, Z13a, Z13b)
H ₂ S	Kontinuirano	Unutar pomoćnog skladišta hemikalija (A3-13, Z14)
H ₂ S, NH ₃	Mjesečno	Dvočasovno mjerenje fugitivnih emisija 10-15 m od mjesta privremenog odlaganja otpada (A3-14, Z15)

8.2. Monitoring otpadnih muljeva

8.2.1. Monitoring otpadnih muljeva i granične vrijednosti

Monitoring otpadnih muljeva potrebno je vršiti u skladu sa Uredbom o upravljanju muljem sa postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda („Službene novine Federacije BiH“, broj 28/24).

PRILOG 1

PRILOG IGRANIČNE VRIJEDNOSTI TEŠKIH METALA U MULJU

Dopušteni sadržaj teških metala u tretiranom mulju koji se koristi u namjene propisane ovom uredbom

Teški metal	Dopušteni sadržaj teških metala izražen u mg/kg suhe tvari reprezentativnog uzorka mulja
Kadmij (Cd)	5
Bakar (Cu)	500
Nikal (Ni)	80
Olovo (Pb)	500
Cink (Zn)	2000
Živa (Hg)	5
Hrom (Cr)	500

Prilog 5

Učestalost analize mulja u zavisnosti od količine proizvedenog mulja

Količina mulja t/god	Učestalost analize mulja
0-290	1x godišnje
290-1500	4x godišnje
1500-15000	6x godišnje
>15000	12x godišnje

8.3. Monitoring plan emisija u vodu

Parametar	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu
Temperatura	Monitoring otpadnih voda vrši se u skladu sa ishodovanim vodnim aktima i Uredbi o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije (Službene novine Federacije BiH br: 26/20, 96/20 i 1/24)	E1 (V1) – preliv revizionog okna na mjernom mjestu E1 (V1) prije ispuštanja u recipijent
pH vrijednost		
Ukupne suspendovane materije		
Taložive tvari		
Hemijska potrošnja kisika, HPK		
Biološka potrošnja kisika, BPK		
Teško hlapive lipofilne tvari (Ukupna ulja i masti)		
Test toksičnosti		
Amonijačni azot (NH ₄ -N)		
Ukupni azot N		
Ukupni fosfor P		
Sulfati		
Hloridi		
Sulfidi		
Hrom		
Hrom IV		
Protok, Q		
EBS	Svake dvije godine	E1 (V1) – preliv revizionog okna na mjernom mjestu E1 (V1) prije ispuštanja u recipijent.
Mjerenje potrošnje tehnološke vode	Posebno po pogonima (mokro i finiš)	Mjerači potrošnje vode

8.3. Monitoring plan emisija buke

Parametar	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu
L_{eq} , L_1 , L_{10} , L_{90} , L_{min} i L_{max}	1X godišnje	Kompresorske stanice pored postrojenja za tretman otpadnih voda. Ref mjesta: B1 i B2

9. Izvještavanje za registar o postrojenjima i zagađivanjima

Operater je obavezan podatke o provedenim mjerenjima emisija dostavljati Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na način kako je to Pravilnikom o registru zagađivača ("Službene novine FBiH", broj: 82/07,11/23) član. 10., gdje je naznačeni rok za dostavu izvještaja 30.03. tekuće godine za prethodnu godinu izvještavanja. Takođe, prema Uredbi o informacionom sistemu upravljanja otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 97/18) obaveza operatera je da dostavljaju podatke/unose ih elektronski u Informacioni sistem otpada koji uspostavlja Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH, link: <https://fzofbih.org.ba/informacioni-sistem-upravljanja-otpadom-fbih/>.

10. Period važenja dozvole

Okolišna dozvola se daje na period od 5 (pet) godina od dana uručenja rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Operater „PREVENT TANNING“ d.o.o. Visoko podnio je 17.07.2023. godine zahtjev za izdavanje rješenja o obnovljenoj okolišnoj dozvoli za postrojenje za preradu kože kapaciteta 21 – 24 t/dan, cca 600 kom/dan, 5640 t/god, cca 150 000 kom/god s postrojenjem za tretman otpadnih voda kapaciteta od 2.000 m³ dnevno otpadne vode, lociranih na adresi Topuzovo polje bb Visoko.

Uz zahtjev za izdavanje rješenja o obnovljenoj okolišnoj dozvoli operater je dostavio slijedeću dokumentaciju:

- Rješenje o izdavanju okolišne dozvole izdato od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma od 12.10.2018. godine, broj: UPI05/2-23-11-92/17
- Rješenje o izdavanju vodne dozvole od 03.10.2022. godine, broj: UP-1/212-3-40-321-4/22 za zahvatanje vode iz bunara EB-1 i EB-2
- Rješenje o izdavanju vodne dozvole za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda od 03.10.2022. godine, broj: UP-1/21-3-40-325-4/22/
- Rješenje o izmjeni rješenja o izdavanju vodne dozvole (promjena imena nosioca rješenja) od 14.12.2023. godine, broj: UP-1/21-3-40-321-6/22,
- Rješenje o vodnoj dozvoli za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda, prijenos sa kompanije Prevent Leather d.o.o. Visoko na Prevent Tanning d.o.o. od 14.12.2023. godine, broj: UP-1/21-3-40-325-6/22
- Zemljišnoknjižni izvadak izdat od strane Općinskog suda u Visokom od 05.07.2023. godine, broj: 041-0-NAR-23-011 944,
- Kopija katastarskog plana izdata od strane Službe za urbanizam, imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar nekretnina, Grad Visoko od 05.07.2023. godine, broj: 04-26-1639/23-2,

- Izvod iz posjedovnog lista izdat od strane strane Službe za urbanizam, imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar nekretnina, Grad Visoko od 05.07.2023. godine, broj: 04-26-1636/23-2,
- LGW Certifikat,
- Interni dokumenti vezani uz zaštitu okoliša – RUKOVANJE HAZARDNIM MATERIJAMA – Verzija 01,
- Karta šireg područja okruženja,
- Tlocrt sa prikazom rasporeda proizvodnih pogona i prikazom emisionih mjesta,
- Dijagram toka/tehnoloških šema procesa proizvodnje,
- Tlocrt sa prikazom rasporeda proizvodnih pogona, 13 a Layout skladišta hemikalija,
- Plan upravljanja otpadom,
- Odluka o imenovanju odgovorne osobe za upravljanje otpadom od 13.07.2023. godine, broj: 23-CP-920,
- Ugovor o čišćenju separatora i zbrinjavanju opasnog otpada, zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko i „KEMEKO-BH“ d.o.o. od 02.03.2022. godine,
- Ugovor o načinu i uslovima neškodljivog uništenja robe animalnog porijekla, zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. i „GOLD-MG“ d.o.o.,
- Ugovor o odvojenom prikupljanju iskoristivih materijala, preuzimanju, kupoprodaji, doradi i vraćanju u kružni proces materijala, zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko i „ALBA Zenica“ d.o.o. od 01.11.2021. godine,
- Ugovor o pružanju usluga preuzimanja, manipulacija, skladištenja i krajnjeg zbrinjavanja opasnog otpada, zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko i „AIDA COMMERCE“ d.o.o. Sarajevo od 16.08.2022. godine,
- Ugovor o odvojenom prikupljanju iskoristivih materijala, preuzimanju, kupoprodaji, doradi i vraćanju u kružni proces materijala zaključen između „Prvent Leather“ d.o.o. Visoko i „ALBA Zenica“ d.o.o. Zenica od 01.11.2021. godine,
- Ugovor o načinu i uslovima neškodljivog uništenja robe animalnog porijekla zaključen između „Prvent Leather“ d.o.o. Visoko i „GOLD-MG“ d.o.o.,
- Ugovor o čišćenju separatora i zbrinjavanja opasnog otpada zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko i „KEMEKO-BH“ d.o.o. Lukavac od 02.03.2022. godine,
- Ugovor zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko i „Regionalna deponija Mošćanica“ d.o.o. Zenica od 17.03.2023. godine,
- Netehnički rezime,
- Izjava o istinitosti, tačnosti i potpunosti podataka – Prilog V.,
- Uvjerenje izdato od strane porezne ispostave Visoko broj: 13-4/10-1-12-5-2333/23 od 28.07.2023. godine,
- Dokaz o uplati administrativne takse za okolišnu dozvolu od 11.08.2023. godine,
- Rješenje o registraciji izdato od strane Općinskog suda u Zenici, broj: 043-0-Reg-22-001087 od 08.11.2022. godine za Društvo za proizvodnju i trgovinu „Prevent Tanning“ d.o.o. Visoko,
- Obavještenje o razvrstavanju poslovnog subjekta prema klasifikaciji djelatnosti izdato od strane Službe za statistiku ZDK Zenica, broj: 07-28-5-15854/22 od 28.11.2022. godine,
- Uvjerenje o registraciji poreznog obveznika izdao od strane kantonalnog preznog ureda Zenica od 23.11.2022. godine,
- Ugovor o zakupu zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko i „Prevent Tanning“ d.o.o. Visoko, broj: 23-CP-1237 od 20.10.2023. godine,
- Ugovor o najmu zaključen između „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko i „Prevent Tanning“ d.o.o. Visoko, broj: 23-CP-1240 od 20.10.2023. godine.

Pravni osnov za izdavanje rješenja o okolišnoj dozvoli sadržan je u Poglavlju X. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH" broj: 15/21) i na osnovu Priloga I Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu ("Službene novine FBiH", broj: 51/21, 74/22) pod tačkom 6.3. (Prilog I) koja se odnosi na djelatnost štavljena kože, pri čemu je kapacitet obrade veći od 20 t gotovih proizvoda na dan gdje pripada navedena aktivnost operatera, kao i u skladu sa članom. 4. stav (1) Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu („Službene novine FBiH“, broj: 51/21, 74/22).

Zahtjev je sačinjen u skladu sa članom 86. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21), Uredbom o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 51/21, 74/22).

Federalno ministarstvo je ocijenilo da postojeći pogon i postrojenje za štavljenje kože operatera „Prevent Tanning“ d.o.o. koje se nalazi u Visokom na adresi Topuzovo polje bb i to na parceli označenoj kao k.č. broj: 565/3 K.O. Kraljevac, općina Visoko neće u znatnoj mjeri utjecati na okoliš.

Uvidom u Rješenje o registraciji izdato od strane Općinskog suda u Zenici, broj: 043-0-Reg-22-001087 od 08.11.2022. godine je vidljivo da se u sudski registar upisuje osnivanje subjekta upisa Društvo za proizvodnju i trgovinu „Prevent Tanning“ d.o.o. Visoko.

Dopisom od 20.07.2023. godine ovo ministarstvo je zatražilo dostavu zapisnika o izvršenim inspekcijskim nalazima od strane Federalne uprave za inspekcijske poslove kod operatera „Prevent Leather“ d.o.o. Dana 04.08.2023. godine ovom ministarstvu su dostavljeni izvještaji o izvršenim inspekcijskim nadzorima, broj: 10-19-5-04428/2023-1005-2 od 31.07.2023. godine gdje je sadržano sljedeće:

- Zapisnik o insp. nadzoru broj: 10-23-5-00015/19-1005-P-1005-1-P od 18.12.2019.,
- Rješenje broj: 10-23-5-06348/19-1005-2-P od 31.12.2019.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: 10-23-5-06348/19-1005-6-P od 24.12.2020.,
- Zaključak broj: 10-23-5-06348/19-1005-7-P od 30.12.2020.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: 10-23-5-06348/19-1005-P od 04.02.2021.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: UP1-10-23-3-00516/19-1005-4-P od 22.02.2019.,
- Rješenje broj: UP1-10-23-3-00516/19-1005-5-P od 25.02.2019.,
- Zaključak broj: UP1-10-23-3-00516/19-1005-7-P od 03.05.2019.,
- Zaključak broj: UP1-10-23-3-00516/19-1005-9-P od 15.07.2019.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: UP1-10-23-3-00516/19-1005-11-P od 18.12.2019.,
- Zaključak o okončanju inspekcijskog nadzora broj: UP1-10-23-3-00516/19-1005-12-P od 30.12.2020.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: UP1-10-19-3-00104/20-1005-P-1005-1-P od 24.12.2020.,
- Rješenje broj: UP1-10-19-3-05214/20-1005-2-P od 30.12.2020.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: UP1-10-19-3-05214/20-1005-5-P od 04.02.2021.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: UP1-10-19-3-01258/22-1005-2-P od 03.03.2022.,
- Rješenje broj: UP1-10-19-3-01258/22-1005-3-P od 04.04.2022.,
- Zapisnik o insp. nadzoru broj: UP1-10-19-3-01258/22-1005-6-P od 02.11.2022.

Iz dostavljenog zapisnika o izvršenim inspekcijskim nadzorima nad pogonima i postrojenjima za štavljenje kože operatera „Prevent Leather“ d.o.o. Visoko od 02.11.2022. godine, možemo zaključiti da subjekt nadzora ispunjava obaveze propisane okolišnom dozvolom.

Ministarstvo je poduzelo radnje u cilju obavještanja javnosti o podnesenom zahtjevu za izdavanje obnovljene okolišne dozvole, te kako bi se shodno članu 88. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21) osiguralo učešće javnosti u predmetnom postupku.

U cilju osiguranja učešća javnosti u postupku poduzete su slijedeće radnje:

Objavom na internet stranici Federalnog ministarstva okoliša i turizma od 27.07.2023. godine javnost je informisana o podnesenom zahtjevu za izdavanje okolišne dozvole, u istoj obavijesti navedeno je da se javni uvid u Zahtjev za izdavanje rješenja o obnovljenoj okolišnoj dozvoli može izvršiti u prostorijama Ministarstva kao i na web stranici ministarstva www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/javne-rasprave-i-javni-uvidi uz pouku da se primjedbe na Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole mogu dostaviti u pisanoj formi u roku od 30 dana od dana javnog objavljivanja na adresu Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Dopisom od 27.07.2023. godine o podnesenom zahtjevu obavješten je Grad Visoko (MZ i NVO putem općine) i Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline ZDK.

Krajnji rok za dostavu komentara i sugestija je 30 (trideset) dana od dana objavljivanja na web stranicu ovog ministarstva.

U zakonskom roku od 30 dana zaprimljene su primjedbe i sugestije od strane zainteresovanih strana, a to su:

- Narod i Pravda gradski odbor Visoko, broj: PR.VI-02/23 od 23.08.2023. godine i MZ Arnautovići od 22.08.2023. godine, dostavili su primjedbe i sugestije koje se odnose na objavljeni zahtjev za izdavanje obnovljene okolišne dozvole za operatera „Prevent Tanning“ d.o.o. Visoko.

Dopisom od 25.09.2023. godine ovo ministarstvo je gore navedene zaprimljene primjedbe prosljedilo operateru na očitovanje.

MATRICA KOMENTARA – PRIMJEDBE I ODGOVORI NA PRIMJEDBE - I

Br.	Komentar	Korekcija izvršena/nije izvršena
-----	----------	----------------------------------

1.	<p>U poglavlju B. navedeno je da je implementiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardima: LGW, ISO 28000:2022 u skladu sa TUV Austria CERT procedurom i IATF16949 – sistem upravljanja kvalitetom, koji se odnose na upravljanje procesima i operacijama i nisu temeljeni na poznatim standardima upravljanja zaštitom okoliša. Ovi podaci su netačni jer operater nije implementirao sistem upravljanja zaštitom okoliša, što potvrđuju postojeći različiti negativni utjecaji na okoliš i prekomjerne emisije po čemu se ovaj operater smatra vodećim zagađivačem okoliša u Visokom. To potvrđuju podaci o kvaliteti zraka za zagađujuće materije koje se emituju iz postrojenja ovog operatera kao i emisije u vode i dr.</p>	<p>Korekcija izvršena</p> <p>Jedan od zahtjeva LGW standarda je i sistem upravljanja okolišem, upravljanje zabranjenim susptancama, upravljanje sa hemikalijama koje sadrže hrom VI, potrošnja energije, potrošnja vode, emisije u zrak i buka, upravljanje otpadom, tretman otpadnih voda, upravljanje hemikalijama.</p> <p>Korekcijom će se prilikom navođenja LGW standarda dati detaljnije info. O povezanosti ovog standarda sa zaštitom okoliša. Ostali standardi su pobrisani.</p>
2.	<p>U poglavlju B. navedeni su interni dokumenti koji su vezani za zaštitu okoliša, čime se stiče slika da ovaj operater ima uspostavljen sistem upravljanja zaštitom okoliša, što ne funkcioniše u stvarnosti. Kao npr. Procedura za upravljanje otpadnim materijalima – prema raspoloživim informacijama upravljanje otpadnim materijalima nije usklađeno sa zakonskom regulativom, jer i dalje u pogonima ima neadekvatno uskladištenog opasnog otpada a najviše otpadnih hemikalija sa isteklim rokom upotrebe i neadekvatno zbrinjavanje ostataka ostalog neopasnog otpada.</p> <p>Mjere za saniranja izlivanja i curenja – nisu dati podaci o uspješnom poduzimanju mjera za saniranje izlivanja i curenja, a te pojave su česte u krugu operatera.</p> <p>Pripravnosti i reagovanja u hitnim situacijama nisu dati podaci o uspješnom poduzimanju mjera u hitnim situacijama, a posebno kod</p>	<p>Korekcija nije potrebna</p> <p>U ovom poglavlju se navode naslovi procedura, a sve procedure su date u prilogu 21.</p> <p>Pored toga upravljanje otpadnim materijalima je obrađeno u Planu upravljanja otpadom.</p>

	incidentnih zagađenja okoliša koja se povremeno javljaju.	
3.	<p>U poglavlju I. Osnovni podaci o lokaciji — nisu dati podaci o lokacijskim uvjetima kako bi se mogla procijeniti osjetljivost lokacije i potencijalni uticaj pogona na okruženje, kao npr. nisu dati podaci o udaljenosti pogona od prijemnika otpadnih voda, voda, guma, zaštićenih područja i drugih osjetljivih područja. Položaj lokacije pogona za preradu je takav da zbog primjenjene tehnologije i blizine naselja, vodotoka i drugih osjetljivih sadržaja utiče i može značajno uticati na stanovništvo, vodotok rijeku Bosnu, zemljište i dr., što zahtijeva posebnu analizu radi definisanja adekvatnih mjera zaštite okoliša, koje do sada nisu dale zadovoljavajuće efekte;</p>	<p>Korekcija izvršena</p> <p>Navedena udaljenost od vodotoka rijeke Bosne, a tekst je preformulisan.</p>
4.	<p>Uz zahtjev za obnovu okolinske dozvole nisu datgi nikakvi prilozi koji su navedeni u 13. Popis priloga, na strani 96. Zahtjeva radi čega nije moguće utvrditi činjenice koje se potkrepljuju priložima izuzev da se lično izvrši pregled dokumentacije kod voditelja postupka, što je praktično teško izvodljivo i osmišljeno na način da se što manje informacija stavi na uvid javnosti.</p>	<p>Korekcija nije potrebna</p> <p>Uz zahtjev dostavljeno 23 priloga uključujući i sve izvještaje monitoringa. Svi prilozi su bili dostupni na uvid kod voditelja postupka u Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.</p>